

บทวิจารณ์หนังสือ

Democracy at Risk: How Political Choices Undermine Citizen Participation, and

What We Can Do About It

โดย Stephen Macedo และคณะ

ศศิธร ธนานิธิโชติ¹

ปี ค.ศ.2000 (พ.ศ.2543) โรเบิร์ต พุดนัม (Robert Putnam) นักรัฐศาสตร์ชาวสหรัฐอเมริกาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดตีพิมพ์หนังสือชื่อ “Bowling Alone” ซึ่งมีเนื้อหากล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ช่วงกลางทศวรรษที่ 1970 ถึงปลายทศวรรษที่ 1990 ว่าอยู่ในสถานะที่วิถีชีวิตของผู้คนค่อยๆ เหนห่างออกจากการเมือง ประชาชนชาวสหรัฐอเมริกาจากผลการวิจัยของพุดนัมมีการรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมสาธารณะลดน้อยถอยลงอย่างน่าใจหาย และสัดส่วนของการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองตกต่ำลงอย่างน่าเป็นห่วง² ข้อค้นพบนี้ได้นำไปสู่การถกเถียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางในวงวิชาการด้านรัฐศาสตร์ กระทั่งในอีกสองปีถัดมา นักรัฐศาสตร์ชั้นนำกลุ่มหนึ่ง³ จึงได้จัดการเสวนาขึ้นเพื่อถกเถียงเกี่ยวกับสถานการณ์ดังกล่าวอย่างจริงจัง ผลจากวงเสวนาได้ถูกสานต่อเป็นโครงการศึกษาวิจัยร่วมกันของนักวิชาการกลุ่มนี้ และในที่สุดได้มีผลการศึกษาสำเร็จออกมาตีพิมพ์เป็นหนังสือชื่อ “Democracy at Risk: How Political Choices Undermine Citizen Participation, and What We Can Do About It” ในปี ค.ศ.2005 (พ.ศ.2548)

¹ นักวิชาการ สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า

² ดู Robert D. Putnam, *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*, New York: Simon and Schuster, 2000.

³ นักรัฐศาสตร์กลุ่มนี้ประกอบด้วย ประกอบด้วย สตีเฟน มาซิโด (Stephen Macedo) ยเว็ต อเล็กซ์-แอสเซนซอห์ (Yvette Alex-Assensoh) เจฟรี่ เอ็ม เบอรี่ (Jeffrey M. Berry) ไมเคิล บรินท์แนล (Michael Brintnall) เดวิด อี แคมป์เบล (David E. Campbell) ลุยส์ ริคาร์โด (Luis Ricardo Fraga) อาร์ชอน ฟัง (Archon Fung) วิลเลียม เอ กาลสตัน (William A. Galston) คริสโตเฟอร์ เอฟ คาร์ปอวิตซ์ (Christopher F. Karpowitz) มากาเร็ต เลวี (Margaret Levi) ไมเรีย เลวินสัน (Meira Levinson) คีนา ลิปสิตซ์ (Keena Lipsitz) ริชาร์ด จี ไนมี (Richard G. Niemi) โรเบิร์ต ดี พุดนัม (Robert D. Putnam) เวนดี้ เอ็ม ราห์น (Wendy M. Rahn) ร็อบ รีช (Rob Reich) โรเบิร์ต อาร์ รอดเจอร์ส (Robert R. Rodgers) ท็อด สแวนสตรอม (Todd Swanson) และแคทรีน แครมเมอร์ วอลช์ (Katherine Cramer Walsh)

หนังสือ *Democracy at Risk* เป็นการศึกษาเกี่ยวกับประชาธิปไตยในสหรัฐอเมริกาโดยให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจในทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (political participation) และความผูกพันทางการเมือง (civic engagement) ของประชาชน ภายใต้สมมติฐานที่ว่าความตื่นตัว ความสนใจ และการแสดงออกโดยการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอย่างแข็งขันของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ระบอบประชาธิปไตยดำรงอยู่ได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน อาศัยวิธีการศึกษาวิจัยที่เป็นระบบและข้อมูลที่รอบด้าน คณะผู้แต่งพบว่าประชาธิปไตยในสหรัฐอเมริกากำลังอยู่ใน “อันตราย” ภายใต้สภาวะการณ์ที่ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวสหรัฐอเมริกาดกต่ำลงทั้งในแง่ปริมาณ (quantity) ของผู้เข้าร่วมทำกิจกรรม ความเท่าเทียมกัน (equality) ของกลุ่มคนที่สามารถเข้าร่วมในกระบวนการต่างๆ และคุณภาพ (quality) ของกิจกรรมทางการเมืองที่มีการดำเนินการกันอยู่

ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งของสหรัฐอเมริกาดังแต่ทศวรรษที่ 1960 เป็นต้นมาสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่าสัดส่วนของผู้ออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีแนวโน้มลดลงและตกต่ำอย่างมากในกลุ่มคนหนุ่มคนสาว กล่าวคือตั้งแต่การเลือกตั้งประธานาธิบดีในปี ค.ศ.1972 (พ.ศ. 2515) เป็นต้นมา ปรากฏว่าไม่มีการเลือกตั้งครั้งใดเลยที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเกินกว่าร้อยละ 60 ในขณะที่สัดส่วนผู้ออกไปใช้สิทธิลงคะแนนในการเลือกตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติ (Congress) ก็ลดต่ำลงจากที่เคยมีสัดส่วนเฉลี่ยประมาณร้อยละ 44 และร้อยละ 48 ในทศวรรษที่ 1950 และ 1960 ตามลำดับมาอยู่ที่สัดส่วนโดยเฉลี่ยเกินกว่าร้อยละ 40 เพียงเล็กน้อยในทศวรรษที่ 1990 ยิ่งไปกว่านั้น ความสนใจและการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของคนสหรัฐอเมริกาในปัจจุบันก็อยู่ในระดับต่ำกว่าคนรุ่นก่อนๆ อยู่มาก ทั้งนี้ นักรัฐศาสตร์เคยค้นพบและเชื่อกันว่าระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติกับระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจ กล่าวคือในระบอบประชาธิปไตยของสหรัฐอเมริกานักที่มีการศึกษาสูงกว่า มีฐานะทางการเงินดีกว่า มีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมหรือร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมืองมากกว่าคนที่มีการศึกษาน้อยและยากจน ทว่าแม้โดยสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันคนสหรัฐอเมริการุ่นใหม่จะมีระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าคนรุ่นปู่ย่าตายายเป็นอย่างมากแต่ความสนใจที่มีต่อการเมือง การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และความเอาใจใส่กับการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองกลับไม่เพิ่มขึ้น ซ้ำร้ายยังมีแนวโน้มลดต่ำลงอีกด้วย

สตีเฟน มาซีโด (Stephen Macedo) และคณะอธิบายสาเหตุของปรากฏการณ์ดังกล่าวว่าเกิดจากการออกแบบขั้นตอนและกระบวนการที่ไม่เหมาะสมของระบบการเมืองเอง เช่น ระบบการเลือกตั้งที่การหยั่งเสียงเพื่อหาตัวแทนพรรคการเมืองเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งประธานาธิบดี (Primary Election) เป็น

กระบวนการที่ใช้เวลายาวนานเกินไปจนประชาชนรู้สึกว่าเป็นเรื่องน่าเบื่อหน่าย ในขณะที่การเลือกตั้งสมาชิกสภาเป็นการเลือกตั้งที่ไม่มีชีวิตชีวา ขาดสีสัน เนื่องจากการไม่มีการแข่งขันที่เข้มข้น ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการเลือกตั้งเป็นเรื่องซ้ำซากจึงไม่สนใจติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและความเคลื่อนไหวของผู้สมัคร ไม่อยากเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการรณรงค์หาเสียง และไม่ออกไปใช้สิทธิลงคะแนนในที่สุด

นอกจากนี้ มาซีโดและคณะยังมองว่าการเมืองในสหรัฐอเมริกามีลักษณะเป็นการเมืองแบบถ้อยข้าง (partisan politics) กล่าวคือนักการเมืองข้างหนึ่งถืออุดมการณ์แบบรีพับลิกัน (Republican) อีกข้างหนึ่งยึดอุดมการณ์แบบเดโมแครต (Democrat) นักการเมืองทั้งสองข้างเอาแต่เล่นการเมืองกันอยู่ในสภาพที่ได้อุดมการณ์ของพรรคการเมืองที่ตนสังกัด ทำให้ปัญหาของประชาชนไม่ได้รับความสนใจนำไปพิจารณาแก้ไขอย่างจริงจัง มาซีโดและคณะพบว่าประชาชนจำนวนมากรู้สึกว่าการเมืองแบบนี้เป็นเรื่องน่าชิงและไม่ มีประโยชน์ต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนส่วนใหญ่ คนสหรัฐอเมริกาในปัจจุบันจึงมีแนวโน้มที่จะแสดงออกว่าตนเป็นผู้มีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบกลางๆ (คือ ไม่ใช่ทั้งเดโมแครตและรีพับลิกัน) แต่นั่นก็มิได้ทำให้การเมืองแบบถ้อยข้างหมดไป ตรงกันข้ามกลับทำให้ความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองสองฝ่ายรุนแรงยิ่งขึ้น และเป็นการขัดขวางการทำงานร่วมกันระหว่างนักการเมืองสองพรรค เนื่องจากพรรคการเมืองทั้งสองต่าง มุ่งแข่งขันกันเพื่อแสวงหาความนิยมจากผู้ไม่ถ้อยข้างมากกว่าการมองเรื่องผลประโยชน์ของคนทั้งประเทศ และการมุ่งตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

นอกจากการเมืองระดับชาติที่ไม่จูงใจให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมและไม่เอื้ออำนวยให้ประชาชน เกิดความรู้สึกผูกพันกับกระบวนการทางการเมืองแล้ว ในมุมมองของมาซีโดและคณะ สถาบันทางการเมือง ระดับท้องถิ่นเองก็เป็นอุปสรรคสำคัญต่อความก้าวหน้าของประชาธิปไตยในสหรัฐอเมริกา ทั้งๆ ที่ สหรัฐอเมริกาถือเป็นประเทศแม่แบบแห่งหนึ่งในการเป็นผู้คิดริเริ่มและนำรูปแบบวิธีการทางการบริหาร สมัยใหม่ที่สำคัญกับการมีส่วนร่วมของสาธารณชนรวมถึงการให้ความสำคัญกับความถูกต้องดีงาม ของการแข่งขันทางการเมืองมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐ แต่จากข้อค้นพบของมาซีโดและคณะกลับ ปรากฏว่า องค์การทางการเมืองระดับท้องถิ่นของสหรัฐอเมริกาในปัจจุบันได้หันไปให้ความสนใจกับ รูปแบบการบริหารจัดการที่ยึดถือความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมากกว่าการให้ความสำคัญ กับการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการกำหนดนโยบาย สาธารณะอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เป็นผลให้การดำเนินโครงการสำคัญๆ จำนวนมากในหลายต่อหลายพื้นที่

ถูกริเริ่มและดำเนินการไปโดยปราศจากการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมตรวจสอบของประชาชนในท้องถิ่น

กล่าวได้ว่า สิ่งที่กำลังท้าทายต่อความก้าวหน้าและยั่งยืนของระบอบประชาธิปไตยของสหรัฐอเมริกา ตามทัศนะของมาซีโดและคณะก็คือการออกแบบขั้นตอนและกระบวนการทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นที่ผิดพลาด จนไม่สามารถกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความสนใจและปรารถนาเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้น นอกจากการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาแล้วมาซีโดและคณะจึงได้ร่วมกันนำเสนอแนวทางสำหรับการปรับปรุงรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการทางการเมืองเพื่อสร้างการเมืองที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน กล่าวคือมุ่งทำให้ประชาธิปไตยของสหรัฐอเมริกาเป็นระบอบการเมืองการปกครองที่มีจำนวนประชาชนที่สนใจและเต็มใจเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ในสัดส่วนที่สูง มีกิจกรรมและกระบวนการทางการเมืองที่เปิดกว้าง กระจายโอกาสการเข้ามีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมากขึ้นจนรู้สึกผูกพันใกล้ชิดกับระบอบการเมืองการปกครอง และสามารถสร้างสรรค์กิจกรรมทางการเมืองที่มีคุณภาพได้ด้วยศักยภาพของตนเอง

ในเรื่องของการเพิ่มปริมาณการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้น มาซีโดและคณะเสนอให้มีการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการของการเลือกตั้งในทุกระดับโดยการสร้างบรรยากาศของการณรงค์หาเสียงเลือกตั้งให้มีการแข่งขันที่เข้มข้นและมีสีสัน เช่น ในการเลือกตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติ พรรคการเมืองควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมการหาเสียงในเขตเลือกตั้งให้มากขึ้น โดยการส่งบุคคลระดับแกนนำของพรรคลงไปในพื้นที่เพื่อช่วยผู้สมัครของพรรคหาเสียงและดึงดูดความสนใจของประชาชน นอกจากนี้ พรรคการเมืองควรเร่งสร้างแนวร่วมใหม่ๆ โดยเฉพาะการสนับสนุนการก่อตั้งคณะกรรมการที่ประกอบไปด้วยกลุ่มบุคคลที่มีอุดมการณ์แบบกลางๆ (nonpartisan group) ให้เข้ามามีบทบาทในกระบวนการนิติบัญญัติทั้งในระดับชาติและระดับมลรัฐให้มากขึ้น

สำหรับการเลือกตั้งประธานาธิบดีนั้น ภายใต้ระบบที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน (ใน 48 มลรัฐ) ซึ่งใช้หลักการ winner-take-all (ผู้ชนะได้เสียงทั้งหมด) กล่าวคือผู้สมัครที่ได้คะแนนเสียงจากประชาชนมากที่สุดในมลรัฐจะได้คะแนนเสียงในคณะผู้เลือกตั้ง (electoral college) ของมลรัฐนั้นไปทั้งหมด ทำให้ผู้สมัครไม่ให้ความสนใจกับการลงพื้นที่หาเสียงในมลรัฐที่พรรคการเมืองของตนมีฐานเสียงหนาแน่นเพียงพอที่จะเป็นผู้กำชัยชนะได้โดยง่ายและมลรัฐที่พรรคมีฐานเสียงเบาบางจนแทบจะไม่มีหนทางเอาชนะคู่แข่งได้เลย การแข่งขันชิงชัยของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาที่ผ่านมาจึงไปผูกติดเข้มข้นเฉพาะในมลรัฐที่พรรคการเมืองมีฐานเสียงก้ำกึ่งกันเท่านั้น ในขณะที่ในมลรัฐที่เป็นฐานเสียงของพรรคการเมืองใดพรรค

การเมืองหนึ่งอย่างชัดเจนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะได้พบเห็นก็เพียงแค่สื่อโฆษณาหาเสียงของผู้สมัครเท่านั้น ส่วนโอกาสที่จะได้สัมผัสกับตัวตนของผู้สมัครอย่างใกล้ชิดนั้นแทบจะเป็นไปไม่ได้เลย มาซิโดและคณะจึงเห็นสมควรให้ยกเลิกหลักการ winner-take-all เสียและเปลี่ยนมาใช้หลักการการได้เสียงของคณะผู้เลือกตั้งตามวิธีการจัดสรรจำนวนคณะผู้เลือกตั้ง ซึ่งตามกระบวนการที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนั้นจำนวนคณะผู้เลือกตั้งในแต่ละรัฐจะมีจำนวนเท่ากับจำนวนผู้แทนของมลรัฐในรัฐสภาอันประกอบไปด้วยสมาชิกวุฒิสภามลรัฐละ 2 คนและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมีจำนวนแตกต่างกันไปตามจำนวนเขตเลือกตั้ง (คำนวณตามสัดส่วนประชากร) ของแต่ละมลรัฐ เช่น มลรัฐแคลิฟอร์เนีย (California) มีสมาชิกวุฒิสภา 2 คน มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 52 คนก็จะมีคณะผู้เลือกตั้งได้ทั้งสิ้น 54 เสียง มลรัฐเวอร์มอนต์ (Vermont) มีสมาชิกวุฒิสภา 2 คน มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 คนก็จะมีคณะผู้เลือกตั้งได้ทั้งสิ้น 3 เสียง เป็นต้น การได้มาซึ่งเสียงของคณะผู้เลือกตั้งตามวิธีการของมาซิโดและคณะนั้นผู้สมัครรับเลือกตั้งประธานาธิบดีที่ได้รับคะแนนเสียงจากประชาชนในแต่ละรัฐจะได้เสียงของคณะผู้เลือกตั้ง 2 เสียงที่จัดสรรตามจำนวนสมาชิกวุฒิสภามลรัฐนั้นๆ ไป ในขณะที่ผู้สมัครที่ได้รับคะแนนเสียงสูงสุดจากประชาชนในแต่ละเขตเลือกตั้งก็จะได้เสียงของคณะผู้เลือกตั้ง 1 เสียงในเขตเลือกตั้งนั้นไป⁴ มาซิโดและคณะเชื่อว่าด้วยรูปแบบเช่นนี้จะช่วยกระตุ้นให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเอาใจใส่กับการจัดกิจกรรมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในแต่ละมลรัฐอย่างกว้างขวางและครอบคลุมพื้นที่ในระดับเขตเลือกตั้งมากขึ้น ส่งผลให้โอกาสที่ประชาชนจะได้เข้าร่วมในกิจกรรมการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครมีมากขึ้นตามไปด้วย

การทำให้การเลือกตั้งมีสีสันและมีการแข่งขันที่เข้มข้นมากขึ้นโดยการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการบางอย่างในการเลือกตั้งในทัศนะของมาซิโดและคณะนอกจากจะช่วยกระตุ้นความสนใจของประชาชนได้อย่างมากแล้ว การที่ประชาชนให้ความสนใจต่อการเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาหรือการเลือกตั้งประธานาธิบดียังหมายถึงโอกาสในการได้รับข้อมูลข่าวสารทั้งในรูปนโยบายและความคิดเห็นทางการเมืองของผู้สมัครที่มากขึ้นตามความเข้มข้นของการแข่งขันทางการเมืองด้วย นอกจากนี้ การที่ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและทั่วถึงก็จะส่งผลให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจใน

⁴ รูปแบบการเลือกตั้งที่คณะผู้แต่งเสนอนี้มีใช้รูปแบบที่คิดค้นขึ้นมาใหม่หากแต่เป็นรูปแบบที่มีการใช้อยู่แล้วใน 2 มลรัฐคือรัฐเมน (Maine) และเนบราสกา (Nebraska) ซึ่งจากประสบการณ์ที่ผ่านมาปรากฏว่าคณะผู้เลือกตั้งทั้งหมดคนในทั้งสองมลรัฐมักจะไปลงคะแนนเลือกผู้สมัครที่ได้คะแนนเสียงจากประชาชนโดยภาพรวมมากที่สุดเพียงคนเดียวมากกว่าแยกพิจารณาลงคะแนนให้ผู้สมัครที่ชนะในแต่ละเขตเลือกตั้งตามที่ระบบเปิดช่องให้ (ดู John F. Bobby, Politics, Parties, and Elections in American, 3rd edition, Chicago: Nelson-Halls Publishers, 1996, pp 222-3.) ดังนั้น หากมีการนำข้อเสนอนี้ไปปฏิบัติใช้จริงในการเลือกตั้งประธานาธิบดีทั่วประเทศก็ยังไม่แน่ว่าจะสามารถเปลี่ยนแปลงการเมืองสหรัฐอเมริกาให้เป็นไปอย่างที่มาซิโดและคณะต้องการได้

กระบวนการทางการเมือง ตลอดจนนโยบายและจุดยืนของผู้สมัครและพรรคการเมือง ทำให้ประชาชนรู้สึกผูกพันใกล้ชิดกับการเมืองมากขึ้นและมีความปรารถนาเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในที่สุด ยิ่งกว่านั้น การที่ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองที่เพียงพอและมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปประกอบกิจกรรมทางการเมืองอย่างแข็งขันย่อมเป็นการยืนยันคุณภาพของการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เป็นอย่างดีอีกทางหนึ่ง และหากผู้นำทางการเมืองมีความตระหนักในสิทธิ เสรีภาพ และความเท่าเทียมกันของประชาชนในการเข้าเป็นส่วนหนึ่งและเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการทางการเมืองต่างๆ โดยการลด ละ เลิกแนวคิดทางการเมืองแบบเลือกข้างแบ่งขั้วด้วยแล้ว มาซิโดและคณะยังมั่นใจว่าการเมืองสหรัฐอเมริกาจะสามารถข้ามพ้นสภาวะสับสนเสี่ยงต่อการพัฒนาประชาธิปไตยได้อย่างก้าวหน้าและมั่นคง

ถึงแม้ว่าข้อเสนอแนะของมาซิโดและคณะจะมีใช้สูตรสำเร็จของการพัฒนาประชาธิปไตย และแนวทางบางอย่างยังต้องการการถกเถียงในเชิงวิชาการและข้อพิพาทในทางปฏิบัติอีกมาก⁵ แต่ข้อค้นพบที่นำเสนอใน *Democracy at Risk* ล้วนเป็นประเด็นที่กำลังท้าทายต่อความยั่งยืนของระบอบประชาธิปไตยสหรัฐอเมริกา และแน่นอนว่าย่อมเป็นบทเรียนสำคัญให้ประเทศประชาธิปไตยอื่นๆ สามารถเก็บไปเป็นข้อคิดสำหรับการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยและกระบวนการทางการเมืองของตนได้ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประเทศที่กำลังเผชิญกับสถานการณ์ที่สังคมกำลังถกเถียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง (ถึงขั้นเอาเป็นเอาตาย) เกี่ยวกับโครงสร้าง รูปแบบ และวิธีการทางการเมืองที่เหมาะสมด้วยแล้ว ข้อคิดประการสำคัญจากหนังสือเล่มนี้ที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องตระหนักอยู่เสมอก็คือการออกแบบกฎเกณฑ์หรือกระบวนการทางการเมืองใดๆ ก็ตาม ต้องมิใช่เป็นไปเพื่อสนองประโยชน์ทางการเมืองของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือเพื่อมุ่งทำลายล้างฝ่ายตรงข้าม แต่จะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างการเมืองที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของประชาชน มุ่งทำให้ประชาชนมีความสนใจ เข้าใจ และปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะต่างๆ ด้วยความกระตือรือร้นและเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง การสร้างการเมืองที่ทำให้

⁵ เช่น เรื่องการเปลี่ยนแปลงหลักการและวิธีการในการเลือกตั้งประธานาธิบดีที่ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ข้างแล้ว และในเรื่องอื่นๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการผ่อนคลายความคิดและวิธีปฏิบัติอย่างสุดขั้วของการเมืองแบบถือข้างซึ่งถือว่ามีความละเอียดอ่อนเพราะเป็นแนวคิดที่ไปท้าทายต่อความเชื่อและวิธีคิดที่ฝังรากอยู่ในวัฒนธรรมทางการเมืองของคนอเมริกามาช้านาน การเรียกร้องให้เน้นการเมืองและพรรคการเมืองหันมาให้ความสำคัญกับกลุ่มคนที่ไม่นิยมการเลือกข้างอย่างจริงจังของมาซิโดและคณะจึงเป็นเพียงแนวคิดในอุดมคติที่ต้องการความร่วมมือทั้งจากฝ่ายการเมืองและภาคประชาชนในการผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

ประชาชนรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกันและยินดีเอาตัวเองเข้าไปผูกพันอย่างใกล้ชิดต่างหากจึงจะถือว่าเป็นการสร้างการเมืองแบบประชาธิปไตยให้เข้มแข็งและยั่งยืนได้อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

Bobby, John F. 1996. *Politics, Parties, and Elections in American*, 3rd edition. Chicago: Nelson-Halls Publishers.

Putnam, Robert D. 2000. *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*, New York: Simon and Schuster.